

Ariés ukazuje, jak se postupně měnil pohled společnosti na děti a dětství. Zajímavé je, jak se v jeho popisu setkáváme s několika přístupy, které se historicky opakují a prolínají. Jakoby v přístupu k dětem neexistoval typický vývoj ve smyslu v čase se rodičího přístupu, který postupně vstřebává nové poznatky, názory a výsledky vědeckého bádání, aby se s ubíhajícím časem jen vylepšoval. Historie se opakuje v mnoha směrech a Ariésův text mi připomenul, že se tento rys nevyhnul ani přístupu k dětství.

Vnímání dětství jako nějaké zvláštní a od dospělosti odlišné etapy je hlavním bodem, který bych rád zmínil. Ariés ukazuje, jak se nejprve k dětem přistupovalo jako k malým dospělým. Děti byly zahrnuty do všech stránek lidského života a společnost neměla pocit, že by je bylo potřeba nějak chránit, či omezovat. Děti se účastnily stejné práce i zábavy jako dospělí. Tento přístup by mohl podle mého názoru mít dva zdroje. Jednak si myslím, že by zde mohla hrát roli celková atmosféra ve společnosti, která byla tehdy nábožensky založená. A náboženství hlásalo lásku k bližním a také vstřícnost a rovnost. Navíc dnes máme velmi přesné poznatky o tom, jak vzniká v těle matky nový lidský život. Viděli jsme fotografie embryí a známe mnohá z tajemství DNA. Avšak tehdejší lidé měli oproti nám jen kusé znalosti a zrození nového člověka pro ně bylo do určité míry zahaleno větším tajemstvím, než pro nás. Tato kombinace náboženské morálky a pocitu, že dítě je i fyzicky Božím dílem, mohly být zdrojem přístupu k dítěti jako k dospělému. Druhou možností by mohl být jednoduše nízký věk, kterého se lidé dožívali. Nebylo prostě možné dovolit si „být dítětem“ příliš dlouho.

Zajímavé je, že dítě bylo vystaveno všemu, co život přinášel, ale jak Ariés poznamenává, s blížící se pubertou se témata sexuality stávala tabu. Dítě bylo vnímáno jako tvor nechápající, kterému různé narážky neuškodí, ale od určité doby si již mohlo dát dvě a dvě dohromady a proto se objevilo mnoho tabu. Jako kdyby tehdy lidé věřili, že si dítě nebude nic pamatovat.

Další vývoj vzal asi tuto myšlenku v potaz, protože se děti začaly „chránit“ před „škodlivými vlivy“ dospělého světa už od malička. Ale s ubíhajícím časem a rozvojem televize a internetu se dnes opět posouvá hranice, kdy děti pronikají do tabuizovaných oblastí sexuality, směrem dolů. A to mi přijde jako ono historické opakování, o kterém jsem psal na začátku: Nejprve byla témata sexu tabu jen pro starší děti. Nemluvalo se s nimi jen o tom, co

se jich týkalo. Poté bylo téma sexu tabu od narození do určitého věku a nyní se tato hranice opět snižuje. Děti stále nižšího věku mohou mít znalosti, které se jim dříve odpíraly. A možná, že se v rámci prevence rizikového chování dnes dostane poučení i dětem, které by v době Ariésem zmiňovaného Ludvíka XIII. dávno mnohé znaly, ale za několik let by se jim to začalo zatajovat. A to je pro mne velmi zajímavý moment.